

FALAVIVA.NET:

As nosas palabras, na rede

↓ Entrambasauguas

Nunca se viviu un momento como el que vivimos pral cultivo y a difusión escrita da nosa fala. Pero aunque as publicacións en papel aumentan cada vez máis, nos tempos que corren nun se pode esquecer qu'el futuro pra un idioma ta na súa presenza nos medios audiovisuales y, sobre todo, na rede de redes: a internet. Al cabo de muito aguardar, por fin podemos ter un portal escrito na fala eonaviega: falaviva.net. Y detrás d'él tán Moncho Martínez Castro y el asociación Rapalacóis das Figueiras.

A Moncho Martínez Castro (As Figueiras, 1979) sempre ye interesáu a recuperación llingüística dos conceyos eonaviegos. Xa de novo, na súa participación en entidades políticas y culturais, buscóu el recoñecemento y a promoción da fala. Tamén as súas inquietudes lliterarias lo levaron á poesía, del que son mostra os poemas publicaos en dalgúas antoloxías aparecidas neste ano que salíu. Da mao da súa asociación, Rapalacóis, vén trabayando por fer bulligar as actividades culturais y recreativas del porto pixoto: campionatos deportivos, festas, cabalgatas, noites folk... Y sempre, en todo el sou material escrito, como xa conocerá quen siga *ENTRAMBASUGUAS*, usando a fala con toda a naturalidá.

El sou interés pola lingua llevóulo a buscar outras vías pra súa difusión da mao d'úa llista de correo col nome de «falaviva». Pra os menos avezaos al mundo da internet hai qu'esplicar qu'úa llista de correo é un grupo de xente al que ye chega cualquier mensaxe que mande á llista dalgúa das personas que forman

parte d'ella. É un bon xeito de contactar y intercambiar información entre xente interesada nun mesmo tema. Aquella llista de correo —qu'einda sigue— foi el xermollo del portal *falaviva.net*, úa iniciativa qu'apareceu na rede el 5 d'outubre de 2006 y que cualquier internauta pode visitar. Pero é miyor que Moncho, el sou promotor, nolo cunte.

¿Por qué discurristes a idea de Falaviva?

Falaviva nace como un intento d'encher el vacío dos medios de comunicación col galego-asturiano y tamén como medio pra faer medrar a presenza da nosa lingua na rede. Nel primeiro caso, como medio formal y continuado nel tempo, os falantes solo temos a revista *ENTRAMBASUGUAS*, con muita cálida, pro con us contidos y úa periodicidá distinta á que buscamos con Falaviva. Queremos un diario da nosa zona, feito pola xente d'aquí y na lingua maioritaria nel Navia-Eo, que por agora sigue sendo el galego-asturiano, y todo esto col fondo d'un espírito normalizador nel uso d'esta lingua: que nun nos asustemos al

The screenshot shows the Falaviva website interface in a Microsoft Internet Explorer browser window. The main content area features a news article titled "Nove asociacións del Navia-Eo plantean críticas al proyecto da Federación d'Asociacións." The article discusses a controversy between a local platform and a regional federation regarding the preservation of traditional culture. The website layout includes a navigation menu on the left, a calendar for January 2007, a search bar, and a user login section on the right. Several callout boxes with lines pointing to specific elements provide additional information:

- Top Left:** "Acceso a outras seccións do portal: buscador, enlaces con outras páxinas, galerías de fotos, etc." (Access to other sections of the portal: search, links to other pages, photo galleries, etc.)
- Top Center:** "Noticias sobre el occidente: en cada úa d'ellas pódense poñer opinións." (News about the west: in each of them opinions can be put.)
- Top Right:** "Pra poder participar nos foros ou fer comentarios ás noticias hai que rexistrarse primeiro." (To be able to participate in forums or make comments on the news you have to register first.)
- Middle Left:** "Márcanse nel calendario as principais citas culturais, deportivas y lúdicas del occidente." (Mark in the calendar the main cultural, sports and leisure events of the west.)
- Middle Right:** "Pódense ver os últimos comentarios ou temas abertos nas noticias ou nos foros." (You can see the latest comments or open topics in the news or in the forums.)
- Bottom Left:** "Cada pouco poíse encuestar sobre asuntos d'actualidá pra qu'a xente vote y opine." (Every little while you can survey about current issues so that people can vote and give their opinion.)

Úa vista da pantalla cúa páxina na rede

ver a fala por escrito y lo consideremos algo normal. Por outro lao, meter el noso medio nun formato dixital dá moitas facilidades: a inversión económica é moito menor —temos que ter en conta qu'este é un proxecto sin ánimo de lucro— y nun se ta tan restrinxido en tempo y forma. Ademáis internet tamén dá úas posibilidades maiores d'interacción col público obxectivo —mediante foros ou encuestas, por poñer un exemplo—, y tamén ch'abre a posibilidade de faer un medio moito máis dinámico qu'os escritos.

Falabas de fer medrar a presenza da nosa lingua na rede...

Si, pero primeiro temos que partir d'úas premisas fundamentais: qu'os falantes de galego-asturiano nun chegan a 50.000, qu'el noso ámbito é rural —con úa menor implantación das tecnoloxías novas—, qu'hai como un aire peyorativo al usar a nosa lingua, que nun ten ningún re-

conocemento oficial, que tamén temos úas polémicas que nun axudan miga al uso, y que d'estos falantes a inmensa maioría nun tein formación ningúa nel uso escrito. Tendo en conta esto, y anque nun primeiro vistazo a situación poda pintarnos mui probe ou dramática, vemos que realmente axústase abondo

al que son esos condicionantes iniciais. Agora ben, temos que ser críticos con nosoutros mesmos y cuas nosas institucións: temos moitas páxinas de conceyos, asociacións, parroquias, etc. y a presenza del galego-asturiano sigue sendo marxinal.

Peró dalgúa cousa xa empeza a haber...

Si, é verdá. Hai intentos de dignificación en blogs personales, en dalgúa páxina de lugares como Ortigueira ou As Figueiras que recollen vocabularios, ou en diarios dixitais como Navia Digital, pro nun deixa de ser algo anecdótico. El que máis nos esmol é el actuación dos conceyos,

Moncho Martínez Castro

que nun fain ningún caso á fala nin na rede nin na vida non virtual, tendo en conta qu'a fala é, dende el meu punto de vista, el mayor tesouro cultural que temos. Y han a ter que rendir contas á súa conciencia condo nun periodo non mui aló tía case desaparecida.

Pintas un panorama mui mouro, ¿ou?

Ben, ei temos as encuestas: nel ano 1991 era primeira lingua pra un 75% da xente y nel 2002 solo pral 50%. Eu fago úa pregunta en alto: ¿a cóntos nenos das vilas grandes, Tapia ou Navia, yes ois falar en galego-asturiano? Ta claro qu'el futuro, se sigue esta situación, é a pérdida d'este patrimonio. Tamén é verdá que pra mirar de poñer freo a esto ta el labor que faemos entre todos... y Falaviva axuda nel que pode.

¿Quén tira de Falaviva.net? ¿Tedes muitos colaboradores?

A idea de Falaviva.net parte de Rapalacóis, que é quen fai el proyecto y dá respaldo á páxina, y tamén quen busca a colaboración del Principao d'Asturias al hora de cubrir os gastos de botala a andar. A partir d'ei, queremos qu'este sía un proyecto aberto y que cada lector sía un corresponsal potencial. Por agora, xa chegamos a media docía de colaboradores, pro el potencial é mayor y queremos apovetalo.

Despóis d'estos meses de funcionamento, ¿cómo vai a páxina? ¿Pódense dar estadísticas?

Nel mes de xeneiro chegamos ás 40.000 visitas á web, lo que nos parecêu úa barbaridá de bon, polo menos pra nosoutros. Despós ves as encuestas que puxemos pra qu'a xente vote y ves qu'é verdá, que si temos muitas entradas. Lo que funciona un pouco menos é el tema dos foros, nos que tíamos abondas

Falaviva ten el proyecto de brindar un curso de fala na rede

esperanzas de lograr ben debates y tán un pouco paraos. Pra evitar qu'a xente entre sin máis a insultar — qu'é un problema da mayoría dos foros—, os que quiran participar tein que rexistrarse primeiro y eso igual bota pr'atrás a algús. Así y todo, xa temos máis de 40 usuarios rexistraos, que nun ta miga mal, einda máis se reparamos nos handicaps que comentaba antías y que ten a nosa páxina y os nosos conceyos.

¿Qué esperades de Falaviva?

Como xa dixen primeiro, que nun se vexa a nosa fala como algo raro, qu'a xente sepa que se pode escribir na fala y que nel mundo virtual tamén podemos falar. Hai outra cousa interesante: Falaviva pode valer tamen pra qu'a xente s'avece al estándar ortográfico, pra qu'os rapaces que tán estudiando galego-asturiano ou tein interés nel tema vexan que lo único que se fai é poñer a súa fala nel papel —na pantalla neste caso—, sin máis cambeos nin inventos qu'el d'úa mínima corrección, porque esa é úa das críticas dos que tán en contra del proceso normativizador. Y por outro lao, buscamos falar dos nosos conceyos y del galego-asturiano sin buscar polémicas, nun tono civilizado y educao. Esto é mui importante, porque últimamente parece que solo se fala del occidente condo algún iluminao reclama a nosa terra, ou quer decidir él cómo escribimos, ou lo que sía...

¿Pódesnos avanzar dalgún proyecto prá páxina?

Hai un proyecto fundamental na idea de Falaviva qu'é el da formación. Na actualidá todos conocemos a oferta formativa del galego-asturiano y vemos qu'é mui limitada. Un proyecto a medio prazo é el de brindar un curso virtual da fala na rede, pra que todo el mundo, independentemente del sou lugar de nacemento, edá ou horario, poda dispoñer d'un material formativo al xeito pr'aprender a escribir y a avezarse a ler na súa lingua materna. Outra idea en mente é a da recuperación de textos veyos d'úa forma periódica pra qu'a xente vexa que temos úa tradición literaria polo menos dende el siglo XIX.

A páxina de Falaviva chegóu ás 40000 visitas nel mes de xeneiro